

แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
Guidelines for the General Administration of Schools under the Secondary
Educational Service Area Office Kanchanaburi

¹ศราวุฒิ จิตบรรจง และ ²นิพนธ์ วรรณเวช

¹ Sarawooth Chitbanchong and ² Nipon Wonnawed

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University

¹E-mail: Chitbanchong1992@gmail.com, ²E-mail: Nipon2503@kru.ac.th

Received 30/11/2025 | Revised 30/12/2025 | Accepted 04/01/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไป และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา มีรูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ตัวอย่างที่ใช้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 309 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่มจำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียน ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูลสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานธุรการ ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 2) แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา มีแนวทาง ดังนี้ 2.1) ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูลสารสนเทศ สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพและฐานข้อมูลที่เป็นระบบ 2.2) ด้านการดำเนินงานธุรการ สถานศึกษาควรพัฒนาระบบงานธุรการให้มีความเป็นระบบ ระเบียบ รวดเร็ว และตรวจสอบได้ 2.3) ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ 2.4) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน 2.5) ด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียน สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ในการพัฒนาผู้เรียน องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ ได้แก่ 1) การประยุกต์ใช้ระบบดิจิทัลและข้อมูลเชิงลึก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนงานและการติดตามผลอย่างเป็นระบบ 2) การออกแบบกระบวนการบริหาร

แบบคล่องตัว เพื่อให้สถานศึกษาตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ และ 3) การสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมผ่านแพลตฟอร์มสื่อสารออนไลน์เพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมตัดสินใจบนข้อมูลเดียวกัน

คำสำคัญ: แนวทาง; การบริหารงานทั่วไป; เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

Abstract

This article aimed to study 1. The Current State of General Administration and 2. Guidelines for General Administration in Educational Institutions of school under the secondary educational service area office Kanchanaburi. The sample was in this research consisted of 309 school teachers. They were selected by stratified random sampling based on school size and 8 key informants for focus group discussions selected by purposive sampling. the instrument for collecting data was questionnaire with a content Analysis The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results were found as follows; 1) Current conditions: The overall condition of general administration in schools, was found to be at a high level of implementation. When considering each aspect individually, all were also rated at a high level. Ranked in order from the highest to the lowest mean score, they were: student affairs promotion, followed by network and information system development, administrative operations, building and environmental maintenance, and educational resource mobilization. 2) Guidelines for the general administration of school. were as follows: 2.1) Development of network and information systems: Schools should establish an efficient internet network and a systematic database 2.2) Administrative operations: Schools should develop systematic, orderly, and verifiable. 2.3) Facilities and environment management: Schools should systematically manage buildings and facilities, including planning maintenance, repairs 2.4) Resource mobilization for education: Schools should foster collaboration 2.5) Promotion of student affairs: Schools should focus on collaboration with parents. Body of knowledge: 1) Applying digital systems and data analytics to enhance systematic planning and performance monitoring. 2) Implementing agile management processes to enable schools to respond quickly and flexibly to changes. And 3) Building a participatory culture through online communication platforms, allowing staff and stakeholders to make decisions based on shared information.

Keywords: Guidelines; General Administration; the Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน และมาตรา 36 ให้สถานศึกษาของรัฐ ที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตราที่ 21 ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ นอกจากนี้ มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้ง ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 56 การผลิตการพัฒนา คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคล ของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562: 3-17)

งานบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นงานโดยรวมของสถานศึกษาที่จะต้องดูแล และพัฒนาจนสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้ โดยจะประกอบด้วยขอบข่ายงานจำนวน 22 งาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561: 11-12) นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยจากสภาพบริบทสถานศึกษา ส่งผลให้ต้องมีการวางแผน การดำเนินงาน และมีการติดตามงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ขอบข่ายงานนั้น ๆ สมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และด้วยสภาพบริบทของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาที่ทำให้มีความแตกต่างกันไป ถึงแม้ขอบข่ายงานบางอย่างจะเหมือนหรือคล้ายคลึงกันก็ตามสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีจำนวน 29 แห่ง โดยครอบคลุมพื้นที่อำเภอ ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 13 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอไทรโยค อำเภอบ่อพลอย อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วงอำเภอทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี อำเภอพนมทวน อำเภอเลาขวัญ อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอหนองปรือ และอำเภอห้วยกระเจาซึ่งเป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี, 2567: 7-8) ซึ่งแต่ละสถานศึกษามีการบริหารสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาตามสภาพบริบทและนโยบายที่กำหนด โดยมีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ทำหน้าที่ในการดูแล ช่วยเหลือ กำกับ ติดตามและประเมินการบริหารสถานศึกษา ให้สถานศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สภาพบริบทของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีความคล้ายคลึง และมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการบริหารงานทั่วไป ที่มีขอบข่ายงานที่หลากหลายในการสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานบริหารทั่วไปทั้งด้านโครงสร้างการบริหาร ขอบข่ายการดำเนินงาน เป้าหมายที่เกิดขึ้นที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันในรายละเอียด โดยที่มีความสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ตลอดจนนโยบาย มาตรฐานการศึกษาตามกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้สถานศึกษาบางแห่งมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และมีมาตรฐานตามที่กำหนด โดยผ่านการประเมินต่าง ๆ จากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ทำให้ได้รับรางวัลใน

เรื่องต่าง ๆ ในการจัดการสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และสามารถเป็นต้นแบบให้แก่สถานศึกษาอื่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในด้านการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน การบริหารงานทั่วไปในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะความซ้ำซ้อนของภารกิจและขั้นตอนการทำงานที่มีความซับซ้อน ส่งผลให้การดำเนินงานขาดความคล่องตัว นอกจากนี้ การกระจายอำนาจในการตัดสินใจยังไม่ชัดเจน ทำให้การแก้ไขปัญหาล่าช้า ขาดการบูรณาการข้อมูลระหว่างฝ่ายงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ อีกทั้งบุคลากรบางส่วนมีภาระงานมากเกินไปเมื่อเทียบกับกำลังคนที่มีอยู่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ยังไม่ทั่วถึงและไม่ทันสมัย ยังเป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการ นอกจากนี้ การสื่อสารภายในองค์กรที่ไม่ทั่วถึงอาจก่อให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน และกระทบต่อการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี, 2567: 5)

จากประเด็นปัญหาการบริหารงานทั่วไปในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถเชื่อมโยงกับแนวคิดการบริหารเชิงระบบ (Systems Theory) ซึ่งมองว่าองค์กรเป็นระบบย่อยที่ต้องทำงานสัมพันธ์กันอย่างเป็นองค์รวม รวมทั้งแนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ที่เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่า การลดความซ้ำซ้อนของภารกิจและการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ แนวคิดการบริหารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (e-Administration) ยังช่วยสนับสนุนการสื่อสารและการจัดการข้อมูลให้เป็นระบบมากขึ้น ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้มุ่งนำเสนอแนวทางการบริหารงานทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยบูรณาการหลักธรรมาภิบาล การบริหารเชิงระบบ และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาโครงสร้างการทำงานให้คล่องตัว ลดปัญหาความล่าช้า และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางเชิงปฏิบัติในการปรับปรุงการบริหารงานให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและสถานศึกษาในสังกัดอย่างยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี, 2567: 20)

บทความวิจัยนี้นำเสนอแนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใช้วิธีการที่เหมาะสม ในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา สุภักดิ์ ยมพุก และวิโรจน์ เกษภูาลักษณ์ (2558: 15) ได้กล่าวว่า กระบวนการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ภัทรกร มิ่งขวัญ (2559: 39) ได้กล่าวว่า ภารกิจ ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำและการควบคุมซึ่งผู้บริหารต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดและกรีนวูด (Greenwood, 1965: 74-75) ได้กล่าวว่า การนำเอาทรัพยากรทางการบริหารมาดำเนินงานภายในองค์กร ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ 7 ประการ คือ บุคลากร เงิน วัสดุสิ่งของ อำนาจ เวลา กำลังใจในการทำงาน และความสะอาดต่าง ๆ รวมถึงประสานงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เพราะเป็นกระบวนการทำงานโดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ นั่น คือ การพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้สถานศึกษาอยู่รอด โดยต้องกำหนดแผนงานวิธีการตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลอย่างประหยัด ใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้คุ้มค่าที่สุด ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

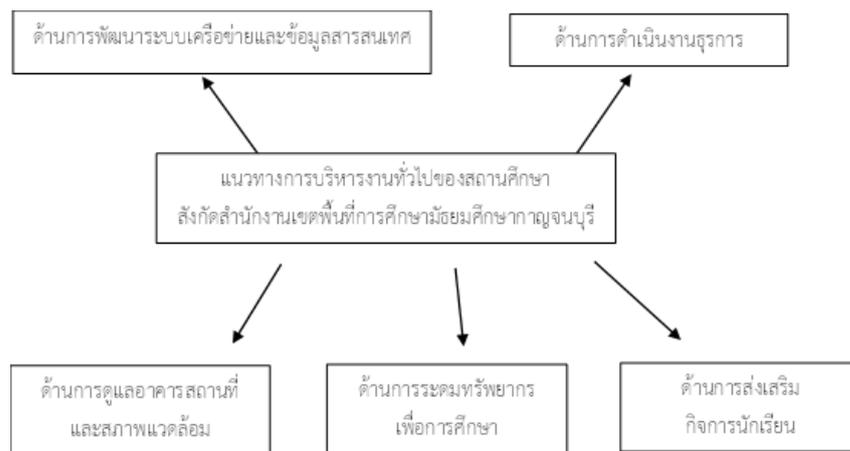
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป พัทธภรณ์ เย็นนัส (2558: 53) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการบริหารหน่วยงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริม และสนับสนุนให้การบริหารอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ อัจฉรา จงดี (2560: 27) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาในการให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้สามารถดำเนินไปตามจุดหมายที่ต้องการงานบริหารทั่วไปในสถานศึกษาจึงเปรียบเสมือนส่วนที่คอยประสานงาน และสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และแคนโดลี และคณะ (Candoli and et al, 1991: 223) ได้กล่าวว่า งานที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมหรือการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ทั้งให้บริการต่าง ๆ แก่ระบบสถานศึกษา

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการบริหารงานทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานที่เน้นไปทางด้าน การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานและให้บริการแก่หน่วยงานภายในของสถานศึกษาโดยให้บริการด้านการศึกษาทุกรูปแบบ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ประสานที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนและงานต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างสะดวกราบรื่น และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา จึงสรุปว่า การบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษามุ่งจัดระบบงานให้มีความเป็นระเบียบ มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนภารกิจหลักด้านการเรียนการสอนอย่างครบวงจร ผู้บริหารต้องวางแผน ควบคุม กำกับงานธุรการ อาคารสถานที่ งานพัสดุ การประสานงาน และงานบริการทั่วไปให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น โปร่งใส และตรวจสอบได้ และแนวทางการบริหารที่ดีต้องคำนึงถึงการใช้เทคโนโลยี การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีเชิงพรรณและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ (2561: 11-13) ประกอบด้วย 22 ด้าน แต่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา กาญจนบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูลสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานธุรการ ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียนโดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธีเชิงพรรณและเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ประชากร คือ ครูผู้สอนสถานศึกษา จำนวน 1,582 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี: 2567) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนสถานศึกษา จำนวน 309 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา และผู้ให้ข้อมูลสำคัญการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ทั้งนี้การตอบแบบสอบถามสามารถตอบผ่านระบบออนไลน์ โดยจัดทำแบบสอบถามแยกออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ คือ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ซึ่งมี 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูลสารสนเทศ	จำนวน 7 ข้อ
2. ด้านการดำเนินงานธุรการ	จำนวน 7 ข้อ
3. ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	จำนวน 7 ข้อ
4. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	จำนวน 7 ข้อ

5. ด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียน

จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 อื่น ๆ (open ended)

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์วัดระดับการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ลิเคอร์ท (Likert, 1976: 19) มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด

2. ประเด็นคำถามสำหรับการจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เกี่ยวกับแนวทางการ บริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูลสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานธุรการ ด้านการดูแล อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และด้านการส่งเสริมกิจการ นักเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงาน/ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และหัวหน้ากลุ่มบริหาร งานทั่วไป จำนวน 4 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

3. คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 จำนวน 32 ข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตาม การเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาเพื่อ แจกให้กับครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 309 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 309 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงาน/ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป จำนวน 4 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

5.2 การวิเคราะห์สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (mean หรือ \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation หรือ S.D.)

5.3 การวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม โดยการ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียน ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูลสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานธุรการ ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา

สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูลสารสนเทศ	4.46	0.36	มาก
2. ด้านการดำเนินงานธุรการ	4.41	0.45	มาก
3. ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	4.35	0.43	มาก
4. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	4.33	0.46	มาก
5. ด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียน	4.49	0.40	มาก
รวมเฉลี่ย	4.41	0.42	มาก

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ผลการจัดสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงาน/ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป จำนวน 4 คน เพื่อศึกษาความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่มีต่อแนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ดังนี้ 2.1) ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูลสารสนเทศ สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพและฐานข้อมูลที่เป็นระบบ จัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีให้พร้อมใช้งาน จัดระบบและส่งต่อข้อมูลภายใน เพื่อให้การดำเนินงานมีความสะดวกรวดเร็วและลดการใช้เอกสารรูปแบบเดิมที่ล่าช้าและไม่ทันต่อการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน 2.2) ด้านการดำเนินงานธุรการ สถานศึกษาควรพัฒนาระบบงานธุรการให้มีความเป็นระบบ ระเบียบ รวดเร็ว และตรวจสอบได้ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บเอกสาร การส่งผ่านข้อมูล และการสื่อสารภายในองค์กร เพื่อลดภาระงานเอกสารและความซ้ำซ้อนของกระบวนการทำงาน 2.3) ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนบำรุงรักษา ซ่อมแซม และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างให้มีความมั่นคงปลอดภัย และเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.4) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และองค์ความรู้ เพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาให้มีคุณภาพ 2.5) ด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียน สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง ครอบคลุมด้านการ

เรียนรู้ พฤติกรรม และสภาวะ ส่งเสริมกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต เพื่อพัฒนา
นักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยและรับผิดชอบต่อสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามี การดำเนินงาน
ด้านการส่งเสริม สนับสนุน ให้บริการแก่หน่วยงานภายในของสถานศึกษาโดยให้บริการด้านการศึกษาทุก
รูปแบบ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ประสานที่ทำให้การจัดการเรียน
การสอนและงานต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างสะดวกราบรื่น และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนาญ ทวีทอง (2566: 59) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานทั่วไป
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงาน
ทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมา คำเมือง (2558: 74) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานทั่วไปใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า
การดำเนินการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า การดำเนินการอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิรัตน์
มานะพระ (2559: 81) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเจริญ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเจริญ ทั้งด้านการดำเนินงานธุรการ
โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ดังนี้

2.1 แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูล
สารสนเทศ มีแนวทาง สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพและฐานข้อมูลที่เป็นระบบ
จัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีให้พร้อมใช้งาน จัดระบบและส่งต่อข้อมูลภายใน เพื่อให้การดำเนินงาน
มีความสะดวกรวดเร็วและลดการใช้เอกสารรูปแบบเดิมที่ล่าช้าและไม่ทันต่อการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ครู
และบุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาเครือข่าย
ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและนวัตกรรมทางการศึกษา ควรนำข้อมูล
สารสนเทศมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และดูแลความปลอดภัยของ
ข้อมูลให้เป็นไปตามหลักมาตรฐานสากล แนวทางนี้สอดคล้องกับ ขวัญจิรา ตาแก้ว (2565: 56-57) ที่กล่าว
ว่า ควรสนับสนุนและพัฒนาให้บุคลากรสามารถนำนวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการศึกษามาใช้
ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา และยังสัมพันธ์กับงานของ สุดธิมา ทองบุญ (2559: 74) ที่มีแนวทางว่า
ควรจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายสารสนเทศที่ทันสมัย และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้
ด้านเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศ

2.2 แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานธุรการ มีแนวทาง
สถานศึกษาควรพัฒนาระบบงานธุรการให้มีความเป็นระบบ ระเบียบ รวดเร็ว และตรวจสอบได้ โดยนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บเอกสาร การส่งผ่านข้อมูล และการสื่อสารภายในองค์กร เพื่อลดภาระงานเอกสารและความซ้ำซ้อนของกระบวนการทำงาน พร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านงานธุรการและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา แนวทางนี้สอดคล้องกับ ปววรรณรัตน์ พิมพ์ม (2559: 45-46) กล่าวว่า ควรจัดสถานที่ที่ใช้ในการปฏิบัติงานธุรการให้มีความเหมาะสมและจัดทำ หลักฐานต่างๆ และบันทึกไว้เพื่อสะดวกในการค้นคว้าเพื่อนำมาใช้งาน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานธุรการเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงาน และมีการจัดหาบุคลากรที่มีความสามารถในการรับผิดชอบงานธุรการ และสอดคล้องกับแนวทางของ ประมูล สุวรรณมาโจ (2562: 52) กล่าวว่า โรงเรียนควรจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนสอดคล้องกับเป้าหมายของเขตพื้นที่ชุมชนและสังคม โดยการมีส่วนร่วมของบุคคลและควรเผยแพร่ผลงานของโรงเรียน เช่น การศึกษาหรืองานวิจัยของโรงเรียนให้บุคลากรในโรงเรียนและสาธารณชนทราบ ส่วนที่เกี่ยวกับงานธุรการควรดำเนินการงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้องรวดเร็ว ประหยัดและคุ้มค่า นอกจากนี้แล้วโรงเรียนควรจัดระบบฐานข้อมูลของโรงเรียนเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียนโดยให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา และเชื่อมโยงกับโรงเรียนอื่นและส่วนกลาง ควรเผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทราบ

2.3 แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ด้านการดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม มีแนวทาง สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบมีการวางแผนบำรุงรักษา ซ่อมแซม และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น และเอื้อต่อบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู นักเรียน และบุคลากรทุกคนมีจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพย์สินของทางราชการ อีกทั้งควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่นในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว การจัดการขยะ และการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อให้โรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ วิภาวดี ทวีโชค (2562: 61) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนงานโครงการเพื่อตั้งงบประมาณรองรับในการบำรุงรักษา กำหนดระเบียบการใช้ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดเตรียมสถานที่ให้พร้อมไว้บริการชุมชน ให้ความร่วมมือกิจกรรมในชุมชน และปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และสอดคล้องกับแนวทางของ ชำนาญ ทวีทอง (2566: 52) กล่าวว่า สถานศึกษาควรจัดทำกรซ่อมแซมอาคารเรียนอาคารสถานที่ให้ใช้งานได้ปกติอย่างสม่ำเสมอมีการดูแลรักษาให้สวยงามอยู่เสมอความสงบความร่มรื่นภายในบริเวณสถานศึกษาและความแข็งแรงของอาคาร

2.4 แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีแนวทาง สถานศึกษาสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และองค์ความรู้ เพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารควรจัดตั้งคณะกรรมการระดมทรัพยากรอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ รวมถึงมีการติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับทราบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วันทนา ฤทธิยูง (2565: 48-49) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทั้งด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมการบริหารจัดการ เป็นผู้นำที่ดีที่มีความรู้ความสามารถ บริหารงานด้วยความโปร่งใส มีภาวะผู้นำทั้งด้านวิสัยทัศน์ และการบริหารจัดการที่ดี มีผลงานเป็นที่ปรากฏ

สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริจาคกับสถานศึกษา และเข้าใจในกระบวนการการระดมทรัพยากร ซึ่งจะทำให้ชุมชนเกิดความมั่นใจและศรัทธา นำมาซึ่งการสนับสนุนทรัพยากรให้เกิดผลลัพธ์ เกิดผลผลิตตามความประสงค์และแผน ส่งผลให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับ มณฑา ทนุการ (2558: 47) พบว่า ทรัพยากรด้านเงินทุน สถานศึกษาควรดำเนินการสำรวจความขาดแคลนและความด้อยโอกาสของนักเรียนเพื่อนำข้อมูลเสนอต่อผู้บริจาคที่มีวัตถุประสงค์ให้จัดตั้งกองทุน เขียนโครงการสนับสนุนและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการเงินกองทุนรวมทั้งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาจากเงินที่ผู้บริจาคมิวัตถุประสงค์ให้จัดตั้ง

2.5 แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียน มีแนวทางสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง ครอบคลุมด้านการเรียนรู้ พฤติกรรม และสุขภาพ ส่งเสริมกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยและรับผิดชอบต่อสังคม ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลกิจกรรมของนักเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและความร่วมมือที่ยั่งยืนระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ ประมุข สุวรรณมาโจ (2562: 93) กล่าวว่า โรงเรียนมีการกำหนดเขตบริการที่ชัดเจน จัดทำสามะโนผู้เรียนในเขตพื้นที่บริการ มีการจัดทำแผนการรับนักเรียนตามประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบมีการวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมมีการดำเนินงานกิจการนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายกิจกรรมให้บริการ กิจกรรมส่งเสริมและกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ มีการจัดกิจกรรมให้บริการ เช่น อาหารกลางวัน แนะแนว ทุนการศึกษา และบริการสุขภาพ จัดกิจกรรมส่งเสริมนันทนาการ เช่น ทศนศึกษาต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และการบำเพ็ญประโยชน์โดยยึดนโยบายโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ เช่น การติดตามผลการเรียนของนักเรียน จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า ยกย่องชมเชยศิษย์เก่าที่ทำประโยชน์ต่อโรงเรียน และสอดคล้องกับ ชำนาญ ทวีทอง (2566: 51-52) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับนักเรียนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยคุณธรรม จริยธรรมและจัดทำข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนในการบริหารจัดการนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากงานวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดองค์ความรู้ซึ่งเป็นแนวการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์โดยภาพรวมจากผลการวิจัยที่ได้ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การประยุกต์ใช้ระบบดิจิทัลและข้อมูลเชิงลึก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนงานและการติดตามผลอย่างเป็นระบบ 2) การออกแบบกระบวนการบริหารแบบคล่องตัว เพื่อให้สถานศึกษาตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วและยืดหยุ่น และ 3) การสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมผ่านแพลตฟอร์มสื่อสารออนไลน์เพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมตัดสินใจบนข้อมูลเดียวกัน จึงมีแผนภาพที่ 1 ดังนี้

สรุป

1. สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียน ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูลสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานธุรการ ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2. แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี มีแนวทาง ดังนี้ 2.1) ด้านการพัฒนาระบบเครือข่ายและข้อมูลสารสนเทศ สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพและฐานข้อมูลที่เป็นระบบ จัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีให้พร้อมใช้งาน จัดระบบและส่งต่อข้อมูลภายใน เพื่อให้การดำเนินงานมีความสะดวกรวดเร็วและลดการใช้เอกสารรูปแบบเดิมที่ล่าช้าและไม่ทันต่อการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน 2.2) ด้านการดำเนินงานธุรการ สถานศึกษาควรพัฒนาระบบงานธุรการให้มีความเป็นระบบ ระเบียบ รวดเร็ว และตรวจสอบได้ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บเอกสาร การส่งผ่านข้อมูล และการสื่อสารภายในองค์กร เพื่อลดภาระงานเอกสารและความซ้ำซ้อนของกระบวนการทำงาน 2.3) ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนบำรุงรักษา ซ่อมแซม และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.4) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร ด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และองค์ความรู้ เพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาให้มีคุณภาพ 2.5) ด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียน สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนที่เข้มแข็ง ครอบคลุมด้านการเรียนรู้ พฤติกรรม และสุขภาพ ส่งเสริมกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยและรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติ

1.1 สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารงานทั่วไปที่ชัดเจน ครอบคลุมทุกด้านของการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาควรวางแผนงานบริหารงานทั่วไปอย่างเป็นระบบ และมอบหมายบุคลากรให้ตรงกับความสามารถ ความรู้ และทักษะของแต่ละบุคคล เช่น งานธุรการควรให้ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านเอกสารและเทคโนโลยีสารสนเทศรับผิดชอบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อน และสร้างความรับผิดชอบที่ชัดเจน

1.3 สถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบของ การอบรม การศึกษาดูงาน หรือการศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้ครูสามารถนำแนวคิดหรือแนวทางใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของตน

1.4 สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย และแผนงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และสามารถวัดผลได้ชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

2.2 ควรศึกษาเรื่องสภาพ และปัญหาการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ในจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2561). *คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารักษาการใน ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ.
- พัชราภรณ์ เย็นมนัส. (2558). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ภัทรกร มิ่งขวัญ. (2559). *การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รุจิรัตน์ มานะพระ. (2559). *สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ลลิตา ทิพย์มาศ. (2565). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ*. ค้นจาก <https://tanoo.wordpress.com>.
- สัตตบุษย์ โพธิ์รุท. (2564). *การบริหารสำหรับครู (ฉบับปรับปรุง)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2553). คู่มือการบริหารงานโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. (2567). แผนปฏิบัติการราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. กาญจนบุรี: ผู้แต่ง
- สุภักดิ์ ยมพุก และวิโรจน์ เจษภูาลักษณ์. (2558). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ.*, 12(1), 88-104.
- อัจฉรา จงดี. (2560). การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อัญชุลีภรณ์ คำภีระ (2564). การศึกษาบทบาทการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Candoli, I.C. and et al. (1992). *School business administration: a planning approach*. Massachusetts: Allyn and Bacon. *Schools: Past Present and Future*. Tec trends.
- Dubois, R.C. & Rothwell, A. (2004). *Community attitudes toward education and levels of participation in school affairs*. Dissertation Abstracts International.
- Gorton, R. D. (1983). *School administration and supervision: Leadership challenges and opportunities* (2nd ed.). Dubuque: Win C. Brown.
- Greenwood, W. T. (1965). *Management and organizational behavior*. Ohio: South Western.
- Hoy, W. & Miskel, G. (2001). *Educational administration: Theory, research and practice*. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W, (1970). Determining sample size for research activities. *Educational & Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for "intelligence". *American psychologist*, 28(1), 1-21.